

Prof. Prot Jarnuszkiewicz

15.09.2021, Warszawa.

Pracownia Relacji Wizualnych
Katedra Działań Mediów
Wydział Sztuki Mediów
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

**Recenzja rozprawy doktorskiej
pana magistra Karola Krukowskiego
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora
w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
wszczętym przez Radę Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im.
Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu**

Dane personalne i wykształcenie:

Pan Karol Krukowski urodził się 27.05.1980 roku w Reszlu. Ukończył szkołę podstawową i edukację na poziomie szkoły średniej.

Po zdanim egzaminie dojrzałości, studiował na poziomie studiów I stopnia na Wyższym Studium Fotografii AFA we Wrocławiu, które zakończył obroną pracy dyplomowej pod kierunkiem prof. Piotra Komorowskiego.

Studia wyższe kontynuował na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego (istnieje od 1999 roku). Ukończył je w 2006 roku dyplomem magisterskim, którego promotorem był prof. Wiesław Hudon.

Następnie, w 2019 roku, podjął studia trzeciego stopnia. Obecnie Doktorant międzywydziałowych studiów doktoranckich na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

W dniu 24 czerwca 2020 roku Rada Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu uchwałą nr 09/2020 podjęła decyzję o powołaniu komisji doktorskiej w postępowaniu doktorskim pana mgr Karola Krukowskiego, wskazując moją osobę jako recenzenta w ww. postępowaniu.

Warte podkreślenia w tej części recenzji jest dodatkowe wykształcenie pana mgra Karola Krukowskiego, które pozostaje w bezpośrednim związku z jego działalnością dydaktyczną i popularyzatorską w zakresie fotografii.

Doktorant ukończył w maju 2007 roku kurs kwalifikacyjny w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (dzisiejszy UAP) nadający uprawnienia pedagogiczne.

W lipcu 2012 roku w wyniku postępowania egzaminacyjnego zdał egzamin na stopień nauczyciela mianowanego przed Komisją powołaną Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia.

Ponad to w czerwcu 2014 roku ukończył kurs tutorski w Fundacji Kolegium Tutorów we Wrocławiu.

Ocena dorobku dydaktycznego i organizatorskiego:

Działalność zawodowa pana magistra Karola Krukowskiego związana jest z fotografią artystyczną zarówno w wymiarze prowadzonej przez niego dydaktyki, form jej popularyzacji jak i aktywności twórczej.

Jego doświadczenie zawodowe prowadzone jest od czasu rozpoczęcia studiów aż do dziś w sposób bardzo konsekwentny.

Doktorant od 2004 roku pracuje jako wykładowca i nauczyciel fotografii. Jest promotorem dyplomów i kuratorem wystaw związanych z procesem dydaktycznym oraz plenerów. Jest animatorem spotkań i warsztatów związanych z obszarem fotografii. Areną działań mgra Krukowskiego w głównej mierze jest Wrocław i województwo Dolnośląskie.

Deklarowaną w dostarczonej dokumentacji aktywność potwierdzają fakty z doświadczenia zawodowego pana Krukowskiego;

- 2004- 2008 - wykładowca w Zespole Państwowych Płacówek Kształcenia Plastycznego im. Jana Cybisa w Opolu
- 2008 – 2014 - instruktor w Regionalnym Ośrodku Edukacji we Wrocławiu
- 2010 - 2013 – wykładowca w Wyższym Studium Fotografii *AFA* we Wrocławiu
- 2010 - 2013 – wykładowca Międzynarodowego Forum Fotografii *Kwadrat* we Wrocławiu
- 2008 - 2014 – nauczyciel w Technikum Fotograficznym nr. 15 we Wrocławiu
- 2015 - 2019 – wykładowca w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu
- 2015 do dziś – nauczyciel w Autorskim Liceum Artystycznym i Akademickim *ALA* we Wrocławiu
- 2019 do dziś – założenie jednoosobowej działalności gospodarczej o profilu edukacji fotograficznej *Karol Krukowski – Karol o Fotografii* w ramach której prowadzi szkołę i wykłady online, warsztaty, plenery oraz konsultacje.

Ostatnia z wymienionych aktywności związana jest z działalnością edukacyjną online, której aspekt mgr Krukowski szczególnie podkreśla w swojej dokumentacji. Oprócz wspomnianych zajęć pan Krukowski prowadzi swój kanał popularyzujący sztukę fotografii na portalu YouTube o nazwie *Karol o Fotografii*. Ma on znaczące osiągnięcia; prawie 5 tysięcy subskrybentów, ponad 210 tysięcy wyświetleń i przeszło 30 tysięcy godzin projekcji.

Bardzo pozytywnie oceniam przedstawioną w dokumentacji listę aktywności i przebieg doświadczenia pedagogicznego pana mgra Karola Krukowskiego.

Wraz ze wspomnianym powyżej dodatkowym doświadczeniem związanym z kursami pedagogicznymi całość tych doświadczeń jawi mi się jako zaplanowany i ewolucyjny rozwój, którego realizacja doktorska i dalsza kariera naukowo-dydaktyczna wydają się być logicznym uzupełnieniem.

Nagrody i wyróżnienia:

Mgr Karol Krukowski jest laureatem nagród, wyróżnień i finalistą konkursów ogólnopolskich. Za najistotniejsze uważam:

- Wyróżnienie w formie stypendium na realizację projektu artystycznego, przyznane przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w czerwcu 2007 roku.
- Nagrodę w formie półrocznego stypendium twórczego przyznanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w listopadzie 2011 roku.
- Wyróżnienie w formie stypendium na realizację projektu artystycznego przyznanego w przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w październiku 2013 roku.

Ocena dorobku twórczego i artystycznego:

Kwestie zatrudnienia Doktoranta, ze względu na ich charakter dydaktyczny i popularyzatorski, zostały omówione w poprzednich częściach niniejszej recenzji. Chciałbym zatem skupić się na doświadczeniach i osiągnięciach pana Krukowskiego odnoszących się do jego działań artystycznych. Co wydaje mi się niezwykle istotne pozostają one w ścisłym związku z działaniami realizowanymi na polu dydaktycznym/pedagogicznym i popularyzatorskim.

Dotyczą one bowiem obszaru fotografii artystycznej.
Mianownikiem łączącym te działania jest forma fotografii artystycznej ze szczególnym uwzględnieniem aspektu tekstu i treści tworzących kontekst dla narracji obrazu wizualnego.

W przedstawionej dokumentacji osobnym załącznikiem jest opis najbardziej znaczących realizacji artystycznych związanych z obszarem aktywności twórczej Doktoranta. W mojej ocenie na wyróżnienie zasługują szczególnie wybrane wydarzenia:

2015 – Rejestracja działania performatywnego *Przejście* w ramach Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu

2012 – wystawa indywidualna *Portret Guliwera i inne obrazy z dziennika służby*, BWA Wrocław, Galeria Dizajn

2012 – *Rozbite – Marzenie*, Galeria Dizajn, Wrocław

2006 – *Mieszkańcy*, Teatr Polski, Wrocław

2006 - *Niewidzialna mapa Wrocławia*, BWA Bydgoszcz

2005 - *Niewidzialna mapa Wrocławia*, Galeria Raster, Warszawa

2004 - *Niewidzialna mapa Wrocławia – pokaz premierowy wystawy*, Galeria Awangarda BWA, Wrocław (Wystawa ta była wielokrotnie prezentowana w znaczących galeriach w Polsce).

Oprócz wskazanych działań związanych z upublicznianiem swoich dokonań w formie wystaw indywidualnych i projektów zbiorowych mgr Karol Krukowski działa także w obszarze wydawniczym realizując projekty związane z publikacjami książkowymi swoich realizacji fotograficznych. Na uwagę zasługują w szczególności dwie pozycje:

2012 - *Rozbite – marzenie*, BWA Wrocław, ISBN: 978-83-89308-91-7

2004 - *Niewidzialna mapa Wrocławia*, Ośrodek Postaw Twórczych, ISBN: 83-917373-0-6

Co szczególnie istotne, za publikację *Rozbite – marzenie* został finalistą prestiżowego konkursu na Fotograficzna Publikacje Roku (2013).

Na podstawie tych faktów, rodzaju i jakości przedstawionych w dokumentacji prac z obszaru realizacji fotografii artystycznej i działań wykorzystujących to medium jako narzędzie narracji, oraz aktywności Doktoranta oceniam dorobek mgra Karola Krukowskiego jako spełniający wymagania Ustawy. Jest on spójny i konsekwentnie przeprowadzony.

Ocena rozprawy i pracy doktorskiej:

Praktyczna praca doktorska mgra Karola Krukowskiego, której promotorem jest dr hab. Maja Wolińska, prof. ASP, składa się z części teoretycznej i dzieła praktycznego w postaci wydawnictwa albumowego (picture book'a). Tytuł rozprawy doktorskiej stanowiącej podstawę do ubiegania się o tytuł doktora to *Pręgierz*.

Całość układu rozprawy doktorskiej oceniam pozytywnie. Część teoretyczną stanowi rozprawa pod tytułem; „Pręgierz. Fotografia jako wiodący element konstrukcyjny picture booka”.

Jest to tekst składający się z siedemnastu części o następujących tytułach; *Wstęp, Zanim, Dotychczas, Picture booki, Genius locci, U źródle, Dżuma, Inspiracja: pręgierz, Wrocławski pręgierz; historia, Obraz i tekst, Fotografia czysta i konwencje fotograficzne, Założenia realizacji, Fotografie które wymyśliłem czyli o inscenizacji, Zamyśl i realizacja, Po.* W jej skład wchodzi także; *Spis ilustracji, Bibliografia i Dodatek: makieta.* Całość liczy 75 ponumerowanych stron.

Odniosę się najpierw do opisu dzieła. Chciałbym podkreślić jego obszerność, dobry poziom przeprowadzonej analizy i poprawność stylistyczną. We właściwy sposób pomaga w przygotowaniu recenzji pracy praktycznej.

Prezentowana praca „Pręgierz. Fotografia jako wiodący element konstrukcyjny picture booka” wieńczy mój przewód doktorski i wynika z moich doświadczeń fotograficznych. Pasja fotograficzna, którą realizuję jako pedagog i twórca towarzyszy mi od ponad dwudziestu lat. W kręgu moich zainteresowań jest nie tylko medium fotograficzne traktowane jako nośnik obrazu, lecz także, a może przede wszystkim, jako narzędzie opowiadania świata. W pracy skupiam się na niekonwencjonalnym użyciu fotografii w publikacjach czyli na badaniu rozwiązań konstrukcyjnych, innym spojrzeniu na ilustrację fabuły powieściowej, na fotografii jako narzędziu dialogu z historią i miejscami [...] tworząc książkę „Pręgierz” chciałem sprawdzić czy można z fotografii uczynić główny element tego gatunku łączącego w sobie tekst literacki z obrazem

Dysertacja/Wstęp/str.5

Informacje o poszczególnych częściach składowych rozprawy doktorskiej.

Szczególnie cenny w całej dysertacji jest fragment odnoszący się do założeń realizacyjnych str. 42-43. To tam Krukowski odnosi się do podstawowych uwarunkowań formalno - plastycznych swojej realizacji i to właśnie ten krótki rozdział w sposób bardzo przekonujący utwierdza mnie w przekonaniu o celowości podjętych działań badawczych, artystycznych i interpretacyjnych w całej części praktycznej doktoratu.

W pracy teoretycznej dużą część stanowią zapisy rozmów. To rozdział *Obraz i tekst* str. 30-38 rozmowa z historykiem fotografii dr Adamem Sobotą, rozdział *Fotografie, które wymyśliłem, czyli o inscenizacji*, rozmowa z malarką Beatą Rojek str.44-55 oraz rozdział *Zamyśl i realizacja*, czyli rozmowa z Krzysztofem Solarewiczem, fotografem i teoretykiem fotografii str.56-63.

Ten sposób przywołania ważnych wątków z pracy artystyczno - badawczej, ukazania zmagania twórczych i kontekstu otwartej formy, do której jako recenzent mam dostęp oceniam pozytywnie podkreślając oryginalność zastosowania tej formy komunikacji swojego procesu twórczego.

Zastosowane piśmiennictwo w ramach rozprawy doktorskiej jest bardzo poprawne. Bibliografia liczy ponad 23 pozycje, które przywoływane w tekście rozprawy są w sposób nie tylko właściwy, ale świadczący o swobodzie narracyjnej pana Krukowskiego. Są potwierdzeniem umiejętności budowania przez niego swoistej polemiki z dostępnymi

źródłami wiedzy. Mogę zatem stwierdzić, że rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie oraz umiejętność prowadzenia pracy naukowej i artystycznej.

Wskazanie oraz ocena celu pracy kandydata wydaje się być w wypadku procedowanego postępowania oczywista. Celem pana Karola Krukowskiego było stworzenie dzieła artystycznego, publikacji w formie *picture book'a* w zmienionej względem analizy Doktoranta formie, którą w sposób nowatorski badać i łączyć będzie przestrzeń obrazu fotograficznego i tekstu.

W mojej ocenie zamierzenie to zostało zrealizowane. W efekcie działań artystycznych i badawczych mamy do czynienia z realizacją autorską odnoszącą się do jednego z ważnych miejsc Wrocławia, gdzie głównym motorem działań okazuje się być forma połączenia tych dwóch metod narracji.

W ramach swoich działań Doktorant zastosował kilka metod badawczych. Zarówno tych odnoszących się do technologii, literatury, aspektu rozmowy jak i samej nowatorskiej formy współistnienia dwóch narzędzi narracji.

Oceniam zastosowanie tych metod badawczych bardzo pozytywnie.

Zastosowane bowiem w realizacji magistra Krukowskiego rozwiązania to klasyczna forma fotograficzna w trzech różnych konwencjach i rodzaj trawestacji zjawiska *picture booka*. Fotografie w albumie zostały wykonane w kilku stylach; jeśli by chcieć nawiązać do fragmentu odnoszącego się do tego aspektu warto tu zacytować dysertacje (str.40); *konwencja reportersko-dokumentalna, amatorska i inscenizowana*.

W dalszej części opracowania Autor przypisuje konkretne zdjęcia do danych konwencji. I mimo że z zaproponowanym podziałem, a zwłaszcza przypisaniem do kategorii poszczególnych obrazów się nie zgadzam, sam rodzaj refleksji i autoanalizy wydaje mi się wartościowy i cenny.

Można powiedzieć, że są rodzajem wstępu, gdyż prezentowany przez Doktoranta album jest nie tylko dobrze przygotowany plastycznie, ale w niezwykle umiejętny sposób prowadzi nas pewnym z góry założonym rytmem i nurtem.

Od razu staje się dla mnie jasne jako dla odbiorcy jakie są intencje pana Krukowskiego. Na czym polega innowacyjność jego działań, na styku fotografii i słowa.

Znamienny jest też sposób myślenia o *picture book'u* reprezentowany przez pana Krukowskiego. Otóż powszechnie można by powiedzieć, że wspomniany *picture book*, książka obrazkowa, przypisana jest w ramach konwencji do najmłodszego odbiorcy. Drugim pozornym dogmatem jest obecność rysunków w tego typu publikacjach.

Krukowski zdaje się obydwie te zasady, z powodzeniem, podważać.

Swoją publikację kieruje bowiem do dużo szerszego grona odbiorców niż dzieci, a zamiast rysunków umieszcza w niej fotografie.

Znamienna pozostaje funkcja tekstu jako równoległa do narracji wizualnej, forma komunikatu.

Próba zderzenia formy niemalże abstrakcyjnej na trzech pierwszych rozkładówkach albumu zdaje się potwierdzać, zapowiadać, wspomniane powyżej wrażenia.

Wypowiedzi w osobie pierwszej odnoszącej się do tytułowego pręgiarza towarzyszą opisujące go w sposób niezwykle surowy fotografie.

Realizowane zapewne nocą, posługujące się światłem flesza wyjmującym kamienną, szarą konstrukcję głównego bohatera wprowadzają nas w obszar narracji i konstytuują głównego bohatera.

W mojej ocenie nowatorskie działanie pana mgr Karola Krukowskiego polega właśnie na przenikaniu się i uzupełnianiu w obrębie narracji w tak umiejętny sposób, aby otwarta forma tekstu współlistniała z obrazem fotograficznym.

Nie jako konstytuującym jedną tylko możliwą do odczytania rzeczywistość a raczej, aby fotografia, pomimo pozornej dokumentalności, odnosiła się do szerokiego pola wyobrażeń i przeczuć.

Tych fascynacji związanych z połączeniem tekstu i obrazu fotograficznego, a raczej jego związkami można się doszukiwać w wielu wcześniejszych pracach pana Karola Krukowskiego. Warto tu wymienić choćby realizacje z 2012 *Portret Gullivera i inne obrazy z dziennika sługi*.

Rozpoczynając pracę nad doktoratem miałem już za sobą doświadczenie czterech publikacji. We wszystkich na różne sposoby badałem relację obrazu fotograficznego z tekstem. W większości podejmowałem także próbę analizy genius locci za pomocą fotografii

Dysertacja/Dotyychczas/str.11

Jest jednak dużo dla mnie bardziej intrygujący wątek w twórczości pana Krukowskiego ponad kwestie związane z relacją tekstu i obrazu. Mianowicie wspomniany w cytacie powyżej kontekst reinterpretacji, analizy i dyskusji z danym miejscem.

Najpełniej ten wątek wydaje się być obecny w stworzonym, wraz z panem Maciejem Bączykiem, projekcie pod tytułem *Niewidzialna mapa Wrocławia*. Projekt chronologicznie od Guliwera wcześniejszy, bo z 2006 roku.

Był to swoisty przewodnik po Wrocławiu stworzony na podstawie rozmów z osobami niewidomymi i będący nowatorskim podejściem do formy informatora bądź też mapy.

Na podstawie wspomnianych rozmów przez dwa lata powstało 31 obrazów przestrzeni, gdzie inne niż wizualne aspekty decydowały o ich obecności w projekcie.

W działaniach i twórczych poszukiwaniach Krukowskiego nie brakowało też tropów rekonstrukcyjnych, jak choćby współczesne portrety osób związanych z epidemią dżumy w Anglii w XVII w. Jest to fakt dla mnie o tyle istotny, że w pewien sposób obecny także w dziele doktorskim, realizacja fotograficzna odnosząca się do próby złamania chronologii czasu, budowania opowieści szkatułkowych, odniesień do faktów, które mogły nastąpić zanim wydarzyły się rzeczy i okoliczności znane nam dzięki kronikom tamtych czasów.

Pewien niedosyt może budzić część rozprawy doktorskiej dotycząca omówienia wyników badań. Są one przedstawione bardzo skrótowo. Autor poświęca mu tak naprawdę jeden jednostronicowy rozdział w swojej dysertacji (*Po*, str.64)

Pomimo jednak tak małej objętości i ograniczonego w treści omówieniu jako recenzenta przekonuje spójny sposób prowadzenia całości realizacji i wynikające z rozmów zamieszczonych w dysertacji konteksty.

Podczas analizy dostarczonych materiałów, dysertacji oraz części praktycznej stanowiących istotę tego przewodu mogę stwierdzić, że nie odnotowałem żadnych nieprawidłowości, które mogłyby pojawić się we wskazanych wyżej materiałach ani w ocenianej rozprawie doktorskiej.

„Pręgierz” nie jest albumem fotograficznym, nie jest także książką ilustrowaną. Wierzę, że jest rzadkim przypadkiem książki typu picture book stawiający właśnie fotografię przed tekstem przeciwnie niż jest to nakreślone w jego strukturze formalnej. W trakcie pracy nauczyłem się ze warto ufać swojej intuicji i nie przyjmować wszystkich rad mistrzów. [...] Mimo tych lekcji, a może właśnie dzięki nim, wierzę, że w „Pręgierzu” udało mi się poddać refleksji najistotniejsze dla mnie zagadnienia, ukazać nieprzemijalne, uchwycić ducha czasu i miejsca.

Dysertacja/Po/str.64

W mojej opinii, przytoczone w tej recenzji fakty i kontekst wszystkich materiałów zawartych w dokumentacji pozwala mi jednoznacznie stwierdzić że rozprawa doktorska (i wyniki badań) stanowią oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę przytoczone fakty, samą rozprawę i realizację doktorską mgra Karola Krukowskiego, stwierdzam, iż spełniają one wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2020r., poz. 85 ze zm.) i zasługuje na uzyskanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

